

Stanovisko SZIF k tvrzenému porušení ustanovení o střetu zájmů v čl. 61 finančního nařízení EU (Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie)

SZIF jako akreditovaná platební agentura věnuje při administraci dotací problematice střetu zájmů a jeho zamezení značnou pozornost. Ustanovení čl. 61 nového finančního nařízení, které se použije od 2.8. 2018, vyvolává kvůli své obecnosti řadu dohadů ohledně jeho významu a dopadu a přitahuje i nemalou mediální pozornost. Domníváme se však, že z důvodů uvedených níže nedochází v případě SZIF k jeho porušení.

Čl. 61 finančního nařízení uvádí dvě skupiny osob, které jsou adresáty jím regulovaného střetu zájmů: 1) účastníky finančních operací ve smyslu kapitoly 4, 2) jiné osoby (včetně vnitrostátních orgánů) podílející se na plnění rozpočtu v přímém, nepřímém a sdíleném řízení, včetně přípravy na tuto činnost, na auditu nebo na kontrole. Jelikož skupina účastníků finančních operací zahrnuje orgány Unie, je nezbytné blíže osvětlit druhou skupinu adresátů, tedy jiné osoby podílející se na plnění rozpočtu v přímém, nepřímém a sdíleném řízení.

V čl. 62 finančního nařízení jsou upraveny způsoby plnění unijního rozpočtu; Komise plní rozpočet přímo (přímé řízení) nebo ve sdíleném řízení s členskými státy (sdílené řízení) anebo nepřímo (nepřímé řízení). Pokud jde o opatření Společné zemědělské politiky EU, platí podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, že pro dosažení cílů SZP stanovených ve Smlouvě o fungování EU provádějí financování různých opatření v rámci této politiky, včetně opatření pro rozvoj venkova, Evropský zemědělský záruční fond (EZZF) a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV), které jsou součástí souhrnného rozpočtu EU (čl. 3). Podle čl. 4 a čl. 5 tohoto nařízení se EZZF i EZFRV provádí v rámci sdíleného řízení mezi členskými státy a Uníí.

Plnění unijního rozpočtu ve sdíleném řízení znamená podle finančního nařízení, že úkoly souvisejícími s plněním rozpočtu jsou pověřeny členské státy, a že členské státy určí v souladu s kritérii a postupy stanovenými v odvětvových pravidlech subjekty na vhodné úrovni, které mají odpovídat za správu a kontrolu finančních prostředků Unie (čl. 63). Takovým odvětvovým pravidlem je pak čl. 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, podle kterého jsou řízením a kontrolou výdajů z EZZF a z EZFRV pověřené platební agentury jakožto útvary nebo subjekty členských států.

Akreditovanou platební agenturou v ČR pro opatření SZP je SZIF, který je takto pověřen řízením a kontrolou výdajů z EZZF a z EZFRV a podílí se tedy na úrovni ČR výlučně na plnění unijního rozpočtu SZP ve sdíleném řízení. Z uvedeného je zřejmé, že předseda vlády ČR ani ministr zemědělství ČR se na plnění unijního rozpočtu SZP nepodílejí a nevykonávají podle našeho názoru ani žádnou z dalších činností uvedených v čl. 61 finančního nařízení (příprava, audit, kontrola).

SZIF sleduje a bude sledovat i nadále vývoj problematiky střetu zájmů v orgánech EU.